

Reflecties op een landelijke dag

Open brief aan de Bezinningsgroep Man Vrouw En Ambt

Ede, 30 december 2019

Zaterdag 14 december: een landelijke dag van de bezinningsgroep Man, Vrouw En Ambt. Zo'n 300 mensen waren samengekomen in Bunschoten. Wij waren er bij, en op de terugweg gingen er allerlei gedachten door ons heen. Wij willen die graag met u delen.

1. Wij waren blij dat de dag niet opging in een beperkte en eenzijdige discussie over 'vrouw in het ambt', want dat is maar één van de aspecten van een veel breder en dieper probleem. Daar leken bijna alle aanwezigen het ook wel over eens te zijn: dat de GKv in een ernstige crisis verkeren. Er waren er wel die er anders over dachten, maar die hielden zich rustig. Zo waren er breed gedeelde klachten, dat er op veel plaatsen heel teleurstellend wordt gepreekt, dat kerkenraden niet meer luisteren naar bezwaren, dat de kans op een ommekeer ter synode wel ongeveer nihil is, enzovoort. De vraag vanuit de zaal was vooral: 'Wat kunnen en moeten we in deze situatie doen?'

Tussen de sprekers zat wat meer variatie, maar de bezinningsgroep leek het wel met prof. Van den Belt eens te zijn over dit ene duidelijke antwoord: 'Niet scheuren!' Maar was dat een antwoord waar de mensen in de zaal mee verder konden? Werd hun een begaanbare weg gewezen?

2. Al met al twee groepen, die elkaar niet erg bereikten, misschien niet eens begrepen:

Aan de ene kant vooral 'gewone' gemeenteleden, die vanuit een groot urgentiegevoel naar deze dag gekomen zijn: die geen gehoor krijgen bij hun kerkenraad; die elke zaterdag zitten te puzzelen naar welke kerkdienst ze kunnen gaan in de redelijke hoop 'nog' een goede preek te krijgen; ambtsdragers die op dood spoor gezet worden; jeugd die aan het twifelen wordt gebracht... (O pardon: *jeugd?? Waar was die? Hoeveel mensen onder de 50 hebt u in de zaal gezien?*)

Aan de andere kant de sprekers en andere predikanten. We hoorden dat zij zeker wel problemen hebben, zelfs onder druk staan, en dat ze bezwaar aantekenen tegen synodebesluiten - maar meestal kunnen ze in hun eigen gemeente nog wel vooruit: ze horen vrijwel alleen maar goede preken (namelijk die ze zelf maken); ze doen hun best, en werken hard. En hopen *toch* nog op een *ander* synodebesluit, gezien de 'Open brief' die aan het eind uitgedeeld werd. Maar, herders, wat hadden de schapen in de zaal daar aan?

3. Wie gekomen was om meer argumenten aangereikt te krijgen in zijn/haar geestelijk-kerkelijke worsteling, moet wel teleurgesteld naar huis zijn gegaan. Met als troost de hand-out van ds. Wesseling; die heeft veel zinnige punten aangedragen maar geen tijd gekregen ze goed toe te lichten. Laat staan dat er ruimte was om zijn opmerkingen over de invloed van de tijdgeest uit te werken naar de vele andere onderwerpen die in discussie zijn. Hij riep terecht op tot een grote ommekeer (beking). Zouden we niet eens een dagdeel moeten besteden om *daarover* door te praten?
4. En was het al met al niet toch een tamme vergadering? We werden nog een beetje opgeschrikt door de herhaalde oproep van prof. Van der Belt. Maar verder...

Ach, dat er zoveel mis is – je hebt er verdriet over. Maar je raakt er ook in zekere zin aan gewend. En je roept elkaar op blij te zijn met wat er ‘nog wel’ goed is. Zoals de onderlinge eensgezindheid op een dag als deze...

5. Er ontbrak iets. Er ontbrak veel, volgens ons. Om te beginnen was er het schrijnende gemis van een reactie zoals we die in de Bijbel aantreffen in zulke crisissituaties: die van *diepe verootmoediging en schuldbelijdenis*.
Het zit ons niet erg in de genen. ‘Ons’ in het algemeen, als mensen. ‘Ons’ als vrijgemaakten. Was het niet een berucht ‘vrijgemaakt’ trekje: dat we het wel erg goed met onszelf en onze kerk getroffen hadden?
Nee, we beweren niet dat wij allemaal persoonlijk schuldig zijn aan het introduceren van afdwalingen in de kerk. Anderzijds: wie bemerkt zijn eigen afdwalingen (Psalm 19:13)? In hoeverre zijn we niet ongemerkt zelf meegesleept door de (post)moderne tijdgeest? En wie is nooit de fout in gegaan door laksheid, door gebrek aan geloofsmoed (zwijgen als je had moeten spreken, bijvoorbeeld) en naastenliefde (aandringen op een drammerige manier, ongevoelig ‘strijden’), noem maar op?
Maar afgezien daarvan: denk eens aan de gebeden van Nehemia en Daniël (Nehemia 9, Daniël 9), twee mannen over wie de Bijbel uitgebreid *positief* schrijft; bij wie er geen zonde lijkt aan te wijzen. Die gebeden beginnen met een uitvoerige schuldbelijdenis. Niet maar een paar plichtmatige zinnen, maar een dringend en aanhoudend bidden vanuit het schrijnende besef: *wij* hebben tegen de HERE gezondigd, wij staan diep schuldig – ‘ik en mijn volk’, ‘wij en onze vaders, wij en onze oudsten en leiders’. O HERE, hoor! O HERE, vergeef toch!
Waarom ontbrak *die urgentie* op deze bijeenkomst? Ja, er waren uitingen van *verdriet*, en dat zit daar wel in de buurt. Maar verdriet is ‘op zich’ nog niet op God gericht.
We hopen dat u ons niet verkeerd begrijpt. In ons bidden *waren* we op de HERE gericht, en ook in ons zingen over de HERE die onze Herder is, over God die zijn kerk in stand houdt (en wat is die waarheid een geweldig houvast). Maar in de context waarin we bij elkaar waren, hoorde daarbij niet ook dat besef van collectieve schuld tegenover de HERE *en* van eigen schuld en zwakheid bij ieder van ons?
6. Wat heeft de organisatoren bewogen, om de hervormde ‘bonder’ prof. Van den Belt uit te nodigen? Alleen maar voor een lezing over hermeneutiek? Maar de bezinningsgroep wist van te voren wat hij zou adviseren (dat stond op de hand out). Of was de keus voor hem, als *hoofdspreker* nog wel, niet *ook* ingegeven door een (tot nog toe niet uitgedragen) uitgangspunt van de bezinningsgroep? Namelijk: ‘Wat er ook gebeurt, ga de kerk *niet scheuren!*’ In elk geval werd de bijeenkomst erdoor gestempeld.
Van Van den Belt kon je dat verwachten: het is de oude hervormde slogan tegenover Afscheiding, Doleantie en al wat daar verder volgt. Hij kreeg *en* nam alle tijd, veel meer dan hem toch al toegemeten was, om het ons in te wrijven. Maar waarom werd hij niet tegengesproken vanachter de tafel of vanuit de bezinningsgroep?
Wij hadden ‘in de wandelgangen’ al eerder vernomen dat sommigen willen aansturen op een ‘gereformeerde bond’ binnen de GkV. - Maar als dat het streven wordt, waarom zou je dan wachten tot 2035 (voorspelling van Van den Belt) om naar de PKN over te gaan?
7. Als je Van den Belt moet geloven was Hendrik de Cock in 1834 een kerkscheurder toen hij de organisatie verliet die hem had geschorst en afgezet, en scheurt deze professor de kerk niet als hij blijft in de PKN waar ook plaats is voor een atheïstische dominee. Maar de vraag wat ‘scheuren’ dan is en wanneer je eigenlijk de kerk scheurt, werd niet beantwoord. Niet door hem en ook niet door de andere sprekers.
Artikel 29 NGB geeft wel een helder antwoord. Het gaat daar over de kenmerken van de ware kerk, die als volgt worden samengevat: “dat men zich richt naar het zuivere Woord van

God, alles wat daarmee in strijd is verwerpt en Jezus Christus erkent als het enige Hoofd". Maar als dan op zo'n dag openlijk wordt toegegeven dat kerkenraden niet meer (willen) luisteren naar een beroep op dat zuivere Woord, kun je dan toch oproepen om in zo'n kerk te blijven? *Mag* je dan blijven? Wanneer je hoort van een dominee die wordt losgemaakt omdat hij principieel-gereformeerd wil blijven, van anderen die onschadelijk worden gemaakt, in een uithoek gemanoeuvreerd - lijkt dat dan niet op de vervolging die je volgens artikel 28 juist aantreft bij de valse kerk? Of perken wij dat begrip 'vervolging' in tot de meer extreme en opvallende uitingen zoals schorsen en afzetten, verbeurdverklaringen en brandstapels, en laten we deze 'subtielere' en 'meer eigentijdse' vormen van vervolging en verdrukking maar buiten beschouwing?

8. Een goed programma voor een volgende bezinningsdag zou volgens ons zijn:
 - Doorspreken over 'ommekeer', zoals aangedragen door ds. Wesseling;
 - verootmoediging en schuldbelijdenis;
 - een herkenbaarder forum – en laat ook 'gewone gemeenteleden' daarin deelnemen.

9. De Bijbel stelt heel concreet de vraag aan de orde: wie zijn mijn broeders en zusters? Zijn dat de mensen met wie we zijn opgegroeid, met wie we in één organisatie zitten? Nee, zegt Christus, al wie de wil van zijn Vader doet, die is broeder en zuster (Matt. 12:46-50; Marcus 3:31-35; Lucas 8:19-21).

Waar vindt u uw broeders en zusters? Tijdens deze dag werd er maar heel even, en dan vooral in het negatieve, aandacht gegeven aan de broeders en zusters die het de laatste jaren metterdaad niet meer konden volhouden in de Gkv. In veel gevallen kwam dat doordat ze geen gehoor kregen wanneer ze zich beriepen op Schrift en belijdenis. Dat ze aan de kant werden gezet omdat ze wilden vasthouden aan de confessies. Zijn dat niet die broeders en zusters waarover Christus sprak?

Niet dat we ze willen idealiseren. Het zijn maar kleine groepjes, met veel zwakheden en gebreken. Ook daar is veel om je voor te schamen, waarover schuldbelijdenis gedaan moet worden. Maar ze vinden daar wel gehoor voor het Woord van God. Ze kunnen weer rustig naar de kerk, zonder bange vrees vooraf of gekromde tenen achteraf. Tegelijk: die broeders en zusters daar hebben u nodig. Ook zij hebben te kampen met gebrek aan werkers en gebrek aan kennis, en met de verleidingen uit de cultuur om ons heen. Maar vooral: zij snakken ernaar om met u één te zijn, rondom het zuivere Woord van God.

10. Of toch maar wachten op een volgende landelijke dag, een volgende synode-uitspraak, een volgend probleem dat de kop opsteekt?

Handelt u vooral ook naar het ware woord dat aan het eind van de dag klonk: als iemand in wijsheid tekort schiet, dan bidde hij God daarom.

Jaap en Henny Vreugdenhil